

MINISTARSTVO GOSPODARSTVA

1804

Na temelju članka 4. Zakona o tehničkim zahtjevima za proizvode i ocjenjivanju sukladnosti (»Narodne novine«, br. 80/13 i 14/14) ministar gospodarstva donosi

PRAVILNIK

O TLAČNOJ OPREMI

POGLAVLJE I. OPĆE ODREDBE

Područje primjene

Članak 1.

(1) Ovaj se Pravilnik primjenjuje na konstruiranje, proizvodnju i ocjenjivanje sukladnosti tlačne opreme i sklopova s najvećim dopuštenim tlakom PS većim od 0,5 bara.

(2) Ovaj se Pravilnik ne primjenjuje na:

- cjevovode koji se sastoje od cijevi ili sustava cijevi namijenjenih za distribuciju bilo kojeg fluida ili tvari, prema instalaciji ili od nje (na kopnu ili na moru), počevši od i uključivši posljednji zaporni uređaj smješten unutar granica instalacije, uključujući svu dodatnu opremu projektiranu posebno za cjevovode. Ovo se izuzimanje ne primjenjuje na standardnu tlačnu opremu poput one koja se može pronaći u redukcijskim stanicama ili u kompresorskim stanicama

- cjevovode za dovod, distribuciju i ispušt vode te pripadajuću opremu i glavne segmente sustava, tlačnih tunela, tlačnih šahtova za hidroelektrične instalacije te s njima povezani poseban pribor

- jednostavne tlačne posude obuhvaćene Pravilnikom o jednostavnim tlačnim posudama

- aerosolne raspršivače (spremnike namijenjene za jednokratnu uporabu izrađene od metala, stakla ili plastike, koji sadrže stlačeni, ukapljeni ili pod tlakom otopljeni plin sa ili bez kapljevine, paste ili praha te koji imaju ventil za raspršivanje sadržaja u obliku; koloidne otopine krutih ili tekućih čestica u plinu, pjene, paste, praha ili tekućine); na koje se primjenjuje Pravilnik o aerosolnim raspršivačima;

- opremu namijenjenu za rad vozila definiranu sljedećim pravnim aktima:

1. Pravilnikom o EU homologaciji i pojedinačnom odobravanju motornih vozila (izdanje 00)

2. Uredbom (EU) br. 167/2013 Europskog parlamenta i Vijeća od 5. veljače 2013. o homologaciji i nadzoru tržišta traktora za poljoprivredu i šumarstvo (SL L 060/1, 2. 3. 2013.)

3. Uredbom (EU) br. 168/2013 Europskog parlamenta i Vijeća od 15. siječnja 2013. o homologaciji i nadzoru tržišta vozila na dva ili tri kotača i četverocikala (SL L 060/52, 2. 3. 2013.)

– opremu koja nije klasificirana iznad kategorije I. u članku 13. ovog Pravilnika te koju obuhvaća jedan od sljedećih pravnih akata:

1. Pravilnik o sigurnosti strojeva

2. Pravilnik o sigurnosti dizala

3. Pravilnik o električnoj opremi namijenjenoj za uporabu unutar određenih naponskih granica

4. Zakon o medicinskim proizvodima

5. Pravilnik za plinske aparate

6. Pravilnik o opremi i zaštitnim sustavima namijenjenim za uporabu u potencijalno eksplozivnim atmosferama

– opremu obuhvaćenu člankom 346. stavkom 1. točkom b) UFEU-a

– predmete posebno konstruirane za nuklearnu upotrebu i čije oštećenje može prouzročiti radioaktivno zračenje

– opremu za kontrolu bušotina koja se koristi u istraživanju i vađenju nafte, plina i geotermalnih voda te u podzemnom skladištenju te koja je namijenjena za održavanje i/ili kontrolu tlaka izvora; ovo uključuje bušotinsku glavu (erupcijski uređaj), uređaje za sprečavanje eruptiranja, cijevne razdjelnike i svu opremu u dotoku

– opremu koja obuhvaća kućišta ili mehanizme kod kojih se određivanje dimenzija, izbor materijala i način proizvodnje ponajprije temelje na zahtjevima za dostatnu čvrstoću, krutost i stabilnost kako bi se zadovoljila statička i dinamička radna opterećenja ili drugi radni uvjeti te kod kojih tlak ne predstavlja značajan faktor pri konstruiranju, takva oprema može uključivati:

1. strojeve, uključujući turbine i motore s unutrašnjim izgaranjem

2. parne strojeve, plinske/parne turbine, turbo-generatore, kompresore, pumpe i uređaje za pokretanje

– visoke peći uključujući sustav hlađenja peći, rekuperatore vrućeg zraka, odvajanje prašine te ispiranje izlaznih plinova visokih peći i direktne redukcijske kupolne peći, uključujući hlađenje peći, plinske konvertere i posude za taljenje, pretalijvanje, otplinjavanje te lijevanje čeličnih, željeznih i neželjeznih metala

– kućišta za električnu opremu visokog napona poput sklopki, upravljačkih uređaja, transformatora i rotacionih strojeva

– cijevi pod tlakom za sustave prijenosa, tj. za električne energetske i telefonske kabele

– brodove, rakete, avione te pokretne izvanobalne jedinice kao i opremu posebno namijenjenu za ugradnju na njih ili za njihov pogon

– tlačnu opremu koja se sastoji od elastičnih ovojnica, poput pneumatika, zračnih jastuka, lopti za igranje, plovila za napuhavanje te ostalu sličnu tlačnu opremu

– ispušne i usisne prigušivače zvuka

– boce ili limenke za krajnju potrošnju gaziranih pića

– posude konstruirane za prijevoz i distribuciju pića čiji $PS \times V$ nije veći od $500 \text{ bar} \times L$ i čiji najveći dopušteni tlak ne prelazi 7 bar

– opremu obuhvaćenu posebnim propisom o kopnenom prijevozu opasnih tvari (ADR, RID) i Pravilnikom o pokretnoj tlačnoj opremi i opremu koju obuhvaćaju Međunarodni pomorski kodeks o opasnim tvarima (IMDG) i Konvencija o Međunarodnoj organizaciji civilnog zrakoplovstva (ICAO)

– radijatore i cijevi u sustavima toplovodnog grijanja

– posude konstruirane za tekućine pod tlakom plina iznad tekućine koji nije veći od 0,5 bar

(3) Ovim Pravilnikom se u pravni poredak Republike Hrvatske prenosi Direktiva 2014/68/EU Europskog parlamenta i Vijeća od 15. svibnja 2014. o usklađivanju zakonodavstava država članica o stavljanju na raspolaganje na tržištu tlačne opreme (preinačena) (Tekst značajan za EPG (SL L 96/251, 29. 3. 2014.).

Definicije

Članak 2.

Za potrebe ovog Pravilnika primjenjuju se sljedeće definicije:

- »*tlačna oprema*« znači posude, cjevovodi, sigurnosni pribor i tlačni pribor, uključujući, prema potrebi, elemente koji su pripojeni dijelovima pod tlakom kao što su prirubnice, spojnice, potpornji, nosive uške;
- »*posuda*« znači zatvoren prostor konstruiran i izrađen s namjenom da sadržava fluide pod tlakom uključujući i priključke za povezivanje s drugom opremom; posuda se može sastojati od više zatvorenih prostora (komora);
- »*cjevovod*« znači cijevne komponente namijenjene za distribuciju fluida spojene međusobno tako da čine tlačni sustav; cjevovod posebno uključuje cijev ili sustav cijevi, fittinge, dilatacijske spojnice, crijeva ili druge potrebne dijelove pod tlakom; izmjenjivači topline koji se sastoje od cijevi, a čija je svrha hlađenje ili zagrijavanje zraka smatraju se cjevovodima;
- »*sigurnosni pribor*« znači uređaje konstruirane sa svrhom zaštite tlačne opreme od prekoračenja dopuštenih graničnih vrijednosti, uključujući uređaje za izravno ograničavanje tlaka poput sigurnosnih ventila, uređaje sa sigurnosnim rasprsnim diskom, zaštitne šipke, uređaje za kontrolirano rasterećenje od tlaka (CSPRS) te uređaje za ograničavanje koji služe za pokretanje uređaja za korigiranje veličina ili omogućuju isključivanje ili isključivanje i blokadu kao što su presostati, termostati ili regulatori razine te mjerni i regulacijski uređaji sa sigurnosnom funkcijom (SRMCR);
- »*tlačni pribor*« znači uređaje s radnom funkcijom čija su kućišta pod tlakom;
- »*sklopovi*« znači nekoliko dijelova tlačne opreme koje sklapa proizvođač kako bi stvorio objedinjenu i funkcionalnu cjelinu;
- »*tlak*« znači relativni tlak u odnosu na atmosferski tlak, odnosno pretlak. Slijedom toga, vakuum ima negativnu vrijednost;
- »*najveći dopušteni tlak PS*« znači najveći tlak za koji je oprema konstruirana, a utvrđuje ga proizvođač i definiran je na mjestu koje je on utvrdio, a to mjesto mora biti ili priključak zaštitnog uređaja i/ili uređaja za ograničavanje ili najviše mjesto na opremi ili, ako to nije prikladno, bilo koje drugo utvrđeno mjesto;
- »*najviša/najniža dopuštena temperatura TS*« znači najvišu/najnižu temperaturu za konstruiranu opremu, a utvrđuje ju proizvođač;
- »*volumen (V)*« znači unutarnji volumen komore, uključujući volumen priključaka do prvog spoja ili zavara te isključujući volumen trajno ugrađenih unutarnjih dijelova;
- »*nazivni promjer (DN)*« znači brojčanu oznaku veličine koja je svojstvena svim komponentama cjevovoda, osim onih označenih vanjskim promjerom ili veličinom navoja; to je prikladan cijeli broj koji služi kao nazivna veličina i približan je stvarnoj dimenziji; nazivni promjer označuje se oznakom DN nakon koje slijedi broj;
- »*fluidi*« znači plinovi, kapljevine i pare u čistom stanju kao i njihove mješavine; fluidi mogu sadržavati suspenziju krutih tvari;
- »*nerastavljivi spojevi*« znači spojevi koji se mogu rastaviti samo razaranjem;
- »*europsko odobrenje za materijale*« znači tehnički dokument u kojem su opisana svojstva materijala namijenjenog za trajnu uporabu u proizvodnji tlačne opreme, a koji nije obuhvaćen nijednom usklađenom normom;

- »*stavljanje na raspolaganje na tržištu*« znači svaka isporuka tlačne opreme ili sklopova za distribuciju ili uporabu na tržištu Europske unije (u daljnjem tekstu: Unije) u okviru trgovačke djelatnosti s plaćanjem ili bez plaćanja;
- »*stavljanje na tržište*« znači prvo stavljanje na raspolaganje tlačne opreme ili sklopova na tržištu Unije;
- »*stavljanje u uporabu*« znači prvu korisničku uporabu tlačne opreme ili sklopa;
- »*proizvođač*« znači svaku fizičku ili pravnu osobu koja proizvodi tlačnu opremu ili sklop ili koja je (projektirala) konstruirala ili proizvela takvu opremu ili sklop i stavlja na tržište tu tlačnu opremu ili sklop pod svojim imenom ili trgovačkim znakom ili ju koristi u vlastite svrhe;
- »*ovlašteni zastupnik*« znači svaku fizičku ili pravnu osobu s poslovnim nastanom u Uniji koju je proizvođač pismeno ovlastio da određene zadatke obavlja u njegovo ime;
- »*uvoznik*« znači svaku fizičku ili pravnu osobu s poslovnim nastanom u Uniji koja tlačnu opremu ili sklopove iz treće zemlje stavlja na tržište Unije;
- »*distributer*« znači svaku fizičku ili pravnu osobu u opskrbnom lancu, različitu od proizvođača ili uvoznika, koja stavlja tlačnu opremu ili sklopove na raspolaganje na tržištu;
- »*gospodarski subjekti*« znači proizvođač, ovlašteni zastupnik, uvoznik i distributer;
- »*tehnička specifikacija*« znači dokument kojim su propisani tehnički zahtjevi koje tlačna oprema ili sklopovi moraju ispuniti;
- »*usklađena norma*« znači usklađena norma kako je utvrđeno u članku 2. stavku 1. točki (c) Uredbe (EU) br. 1025/2012 Europskog parlamenta i Vijeća od 25. listopada 2012. o europskoj normizaciji, o izmjeni direktiva Vijeća 89/686/EEZ i 93/15/EEZ i direktiva 94/9/EZ, 94/25/EZ, 95/16/EZ, 97/23/EZ, 98/34/EZ, 2004/22/EZ, 2007/23/EZ, 2009/23/EZ i 2009/105/EZ Europskog parlamenta i Vijeća te o stavljanju izvan snage Odluke Vijeća 87/95/EEZ i Odluke br. 1673/2006/EZ Europskog parlamenta i Vijeća (SL L 316/12, 25. 10. 2012.);
- »*akreditacija*« znači akreditacija kako je utvrđeno u članku 2. točki 10. Uredbe (EZ) br. 765/2008 Europskog parlamenta i Vijeća od 9. srpnja 2008. o utvrđivanju zahtjeva za akreditaciju i za nadzor tržišta u odnosu na stavljanje proizvoda na tržište i o stavljanju izvan snage Uredbe (EEZ) br. 339/93 (SL L 218/30, 9. 7. 2008.) (u daljnjem tekstu: Uredba (EZ) br. 765/2008);
- »*nacionalno akreditacijsko tijelo*« znači nacionalno akreditacijsko tijelo kako je utvrđeno u članku 2. točki 11. Uredbe (EZ) br. 765/2008;
- »*ocjenjivanje sukladnosti*« znači postupak kojim se utvrđuje jesu li ispunjeni osnovni sigurnosni zahtjevi iz ovoga Pravilnika koji se odnose na tlačnu opremu ili sklopove;
- »*tijelo za ocjenjivanje sukladnosti*« znači tijelo koje obavlja poslove ocjenjivanja sukladnosti uključujući kategorizaciju, ispitivanje, certifikaciju i pregled;
- »*povrat*« je svaka mjera usmjerena na postizanje vraćanja tlačne opreme ili sklopova koji su već stavljeni na raspolaganje potrošačima ili ostalim korisnicima;
- »*povlačenje*« znači svaka mjera usmjerena na sprečavanje da tlačna oprema ili sklopovi u opskrbnom lancu budu stavljeni na raspolaganje na tržištu;
- »*oznaka CE*« znači oznaka kojom proizvođač označuje da su tlačna oprema ili sklop sukladni s primjenjivim zahtjevima utvrđenima zakonodavstvom Unije o usklađivanju kojima je predviđeno njezino stavljanje;
- »*usklađeno zakonodavstvo Unije*« znači svako zakonodavstvo Unije kojim se usklađuju uvjeti za stavljanje proizvoda na tržište.

Stavljanje na raspolaganje na tržištu i stavljanje u uporabu

Članak 3.

(1) Tlačna oprema i sklopovi smiju se staviti na raspolaganje na tržište i u uporabu samo ako zadovoljavaju zahtjeve ovoga Pravilnika, kada su pravilno ugrađeni i održavani te korišteni u predviđene svrhe.

(2) Drugim propisima mogu se propisati i drugi zahtjevi koji se smatraju nužnima za osiguranje zaštite osoba i posebno radnika pri korištenju tlačne opreme ili sklopa, pod uvjetom da se odredbe tih propisa ne protive odredbama ovoga Pravilnika.

(3) Na trgovačkim sajmovima, izložbama, predstavljanjima i drugim sličnim događajima ne smije se spriječiti izlaganje tlačne opreme ili sklopova koji nisu u skladu s ovim Pravilnikom, pod uvjetom da vidljiva oznaka jasno označuje kako se takva tlačna oprema ili sklopovi ne mogu staviti na raspolaganje na tržištu i/ili staviti u uporabu dokle god ne budu usklađeni. Tijekom predstavljanja moraju se poduzeti odgovarajuće sigurnosne mjere u skladu sa svim zahtjevima koje je utvrdilo nadležno inspektijsko tijelo radi osiguranja sigurnosti osoba.

Tehnički zahtjevi

Članak 4.

(1) Sljedeća tlačna oprema mora zadovoljiti osnovne sigurnosne zahtjeve iz Dodatka I. ovoga Pravilnika:

– posude, osim onih iz drugog podstavka, za:

1. plinove, ukapljene plinove, pod tlakom otopljene plinove, pare te one kapljevine kod kojih tlak pare na najvišoj dopuštenoj temperaturi prelazi 0,5 bara iznad standardnog atmosferskog tlaka (1013 mbar), u sljedećim granicama:

a) za fluide Grupe 1. i volumena većeg od 1 L te umnoška PS i V većeg od $25 \text{ bar} \times L$ ili tlaka PS većeg od 200 bar (Dodatak II., dijagram 1. ovoga Pravilnika);

b) za fluide Grupe 2. i volumena većeg od 1 L te umnoška PS i V većeg od $50 \text{ bar} \times L$ ili tlaka PS većeg od 1000 bar te svi prenosivi aparati za gašenje požara i boce za disanje (Dodatak II., dijagram 2. ovoga Pravilnika);

2. kapljevine kod kojih tlak pare na najvišoj dopuštenoj temperaturi ne prelazi 0,5 bara iznad standardnog atmosferskog tlaka (1013 mbar) u sljedećim granicama:

a) za fluide Grupe 1. i volumena većeg od 1 L te umnoška PS i V većeg od $200 \text{ bar} \times L$ ili tlaka PS većeg od 500 bar (Dodatak II., dijagram 3. ovoga Pravilnika);

b) za fluide Grupe 2. i tlaka PS većeg od 10 bar te umnoška PS i V većeg od $10\,000 \text{ bar} \times L$ ili tlaka PS većeg od 1000 bar (Dodatak II., dijagram 4. ovoga Pravilnika);

– ložena ili na neki drugi način zagrijavana tlačna oprema kod koje postoji rizik od pregrijavanja, a koja je namijenjena za proizvodnju pare ili vrele vode na temperaturama većim od 110 °C i volumena većeg od 2 L te svi tlačni lonci za kuhanje (Dodatak II., dijagram 5. Ovoga Pravilnika);

– cjevovodi namijenjeni za:

1. plinove, ukapljene plinove, pod tlakom otopljene plinove, pare te one kapljevine kod kojih tlak pare na najvišoj dopuštenoj temperaturi prelazi 0,5 bar iznad standardnog atmosferskog tlaka (1013 mbar), u sljedećim granicama:

a) za fluide Grupe 1. s DN većim od 25 (Dodatak II., dijagram 6. ovoga Pravilnika);

b) za fluide Grupe 2. s DN većim od 32 te umnoškom PS i DN većim od 1000 bar (Dodatak II., dijagram 7. ovoga Pravilnika);

2. kapljevine kod kojih tlak pare na najvišoj dopuštenoj temperaturi ne prelazi 0,5 bar iznad standardnog atmosferskog tlaka (1013 mbar) u sljedećim granicama: